

หัวข้อวิจัย : การอนุรักษ์ชุมชนและสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม ริมแม่น้ำกก จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัย : นางสาวชนกพร ไผ่ทลธิกุล

หน่วยงาน : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปีที่พิมพ์ : พ.ศ. 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม โดยศึกษาองค์ประกอบต่างๆ เช่นความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและแม่น้ำ สภาพกายภาพของชุมชน ผังหมู่บ้านและเรือนพื้นถิ่น ตลอดจนวิถีชีวิต คติความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรม ตลอดจนผลกระทบและความเปลี่ยนแปลง เพื่อนำเสนอแนวทางการอนุรักษ์ของชุมชนจำนวน 3 ชุมชนที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำกก จังหวัดเชียงราย คือชุมชนบ้านรวมมิตร ชุมชนบ้านจะคือ และชุมชนแม่สลัก

โดยเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงค้นพบ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้คือ แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยทำการสำรวจภาคสนาม และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและการอธิบาย

จากการศึกษาพบว่าทั้ง 3 ชุมชนที่ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ล้วนมีความสัมพันธ์กับแม่น้ำ ทั้งวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ตลอดจนการดำรงชีพ เนื่องจากชุมชนส่วนใหญ่ดำรงชีพด้วยการเกษตรกรรมและกิจการค้า ตลอดจนมีประเพณี พิธีกรรมทางด้านความเชื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำ และปัจจุบันชุมชนเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากผลกระทบในด้านต่างๆ ทำให้เกิดปัญหาทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์ ปัญหาด้านวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตทั้งด้านกายภาพและจิตใจ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการกำหนดแนวทางการอนุรักษ์ในระยะสั้นและระยะยาว โดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานด้านการอนุรักษ์ ทั้งนี้ควรให้เป็นไปตามรูปแบบลักษณะเฉพาะตัวของชุมชน ตามอัตลักษณ์และชาติพันธุ์ที่อาศัยในชุมชน ตลอดจนสร้างความเข้าใจ และตระหนักต่อคุณค่าทรัพยากรทางวัฒนธรรม เพื่อให้ชุมชนสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองเพื่อรักษามุมิปัญญาท้องถิ่น คุณค่าทางวัฒนธรรม และเพื่อความยั่งยืนของชุมชนอย่างแท้จริง

คำสำคัญ : อนุรักษ์ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรม แม่น้ำกก

Research Title : The Conservation of Community and Cultural Environment :
Maekok River Bank Chiang Rai Province

Name of Researcher : Miss Chanokporn Phathaisittikul

Name of Institution : Faculty of Architecture, Sripatum University

Year of Publication : B.E. 2554

ABSTRACT

This research aims to study a cultural environment. By studying various components, such as relationship between communities and rivers, physical condition of the community, village plan and local housing including one's way of life, beliefs, traditional and rituals. And the impact and change to provide guidelines for conservation of communities. There are 3 communities located along Kok River, Chiang Rai province. They are Ruammit House community, Ja-kue House community and Mae Salak community

This is descriptive research and discovery research. Tool use is an observation (non-interactive) and semi-structured interviews by doing fieldwork research and collect data to analyze content and description.

The study found that all 3 communities consist of many ethnics who associated with rivers, one's way of life and livelihood including living. Most of the communities are living by farming and agriculture. They also have tradition, rituals associated with rivers. At the present they begin to vary from impact in various fields. The impact causes problems for both the environment and ecology. Cultural issues which result in one's way of life for both physical and mental. The researcher suggests that there should be a set of guidelines for conservation in short and long term.

By working with conservation agencies, however, should be in accordance with characteristics of the community based on ethnic identity who lives in the community. Including build understanding and recognize the value of cultural

resource. So that community can survive on their own to preserve local wisdom, cultural values and truly sustainability of community.

Keywords: Conservation Environment Culture Kok River

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY